

Eduskunnan ympäristövaliokunnalle

Hallituksen esitys eduskunnalle eräiden vihreän siirtymän hankkeiden väliaikaista etusijaa aluehallintovirastojen lupakäsittelyssä vuosina 2023–2026 ja hallintotuomioistuimissa vuosina 2023–2028 koskevaksi lainsäädännöksi (HE 128/2022 vp)

Kuntaliitto kiittää mahdollisuudesta antaa asiantuntijalausunto esityksestä.

Esityksen keskeinen tavoite on vihreän siirtymän eräiden investointien edistäminen nopeuttamalla niitä koskevien lupahakemusten käsittelyä aluehallintovirastoissa ja niitä koskevien valitusten käsittelyä hallintotuomioistuimissa.

Kuntaliitto pitää hyvänä, että vihreän siirtymän hankkeita edistetään. Laikiin ympäristönsuojelu- ja vesiasioiden käsittelystä aluehallintovirastossa ehdotetun 2 a §:ssä säädettäisiin väliaikaisesta lupahakemusten käsittelyyn liittyvästä oikeudesta etusijaan. Etusija liittyy vihreää siirtymää tukeville investoinneille valtion budjetista myönnettyihin määräaikaisiin lisävoimavaroihin. Etusija tarkoittaisi käytännössä lupahakemuksen käsittelyä kiireellisenä lupaviranomaisessa kaikissa menettelyn vaiheissa. Ehdotus on Kuntaliiton mielestä kannatettava. Huomioon tulee kuitenkin ottaa, että Euroopan unionin lainsäädäntö edellyttää lisäksi määräaikojen säätämistä tietyille hallintoprosesseille, kuten uusiutuvan energian tuotantolaitosten lupamenettelyille ja muun muassa TEN-T-liikenneverkon hankkeiden vaatimille lupakokonaisuuksille.

Vastaavien hankkeiden käsittely kiireellisenä Vaasan hallinto-oikeudessa suhteessa vastaaviin vesi- ja ympäristölupa-asioihin nopeuttaa myös vihreän siirtymän hankkeiden käsittelyä hallinto-oikeudessa. Vesi- ja ympäristönsuojelulain muutokset tältä osin ovat myös kannatettavia.

Maankäyttö- ja rakennuslakiin lisättäisiin uusi määräajan voimassa oleva 188 a §. Pykälän mukaan uusiutuvan energiantuotannon kannalta merkittäväksi katsottavaa asemakaavaa koskeva valitus ja saman lain 77 a §:ssä tarkoitettua tuulivoimarakentamista ohjaavaa yleiskaavaa koskeva valitus olisi käsiteltävä hallintotuomioistuimessa kiireellisenä suhteessa muihin tämän lain mukaisia kaava-asioita ja lupa-asioita koskeviin valituksiin. Uusi pykälä lisäisi kiireellisesti käsiteltäviä kaava-asioita, sillä voimassa olevan maankäyttö- ja rakennuslain 188.2 §:n mukaan asuntorakentamisen kannalta tai muutoin yhteiskunnallisesti merkittäväksi katsottavaa asemakaavaa koskeva valitus on myös käsiteltävä kiireellisenä (hallinto-oikeudessa).

Hallinto-oikeuksien tulee jo tällä hetkellä käsitellä lukuisia muitakin eri asiaryhmiä kiireellisinä. Suurimman osan asioista ollessa säädetty kiireelliseksi hallinto-oikeuksissa ei uudet kiireellisyysäännökset välttämättä nopeuta näiden uusien esitettyjen asiaryhmien keskimääräisiä käsittelyaikoja hallinto-oikeuksissa. Eritoten kun esimerkiksi tuulivoimakaavojen valitusasiat keskittyvät pääosin pariin hallinto-oikeuteen.

Edellä mainituista syistä johtuen Kuntaliitto on huolissaan, että maankäyttö- ja rakennuslain perusteella jo nykyisin kiireelliseksi säädettyjen asiaryhmien käsittelyajat vastaavasti pidentyvät, kun uusia kiireellisiä asiaryhmiä lisätään. Viranomaisille ja tuomioistuimille suunnitellut tilapäiset lisäresurssit eivät välttämättä ole tehokas tapa nopeuttaa vaativien vesi-, ympäristönsuojelu- ja maankäyttöasioiden käsittelyä. Lisäresurssien tulisi olla pysyviä, jos asiantuntemusta halutaan lisätä viranomaisiin ja tuomioistuimiin.

SUOMEN KUNTALIITTO

Marko Nurmikolu
Johtava lakimies